

Apurahatyö ulkomailla Suomen sosiaaliturvan kannalta

Ulkomailla työhön lähtevän apurahansaajan sosiaaliturvan määräytymiseen vaikuttaa mm. se, mihin maahan apurahansaaja lähtee ja kuinka pitkäksi aikaa. Tässä on kerrottu yleisluontoisesti miten sosiaaliturva määräytyy riippuen siitä onko työntekomaa EU/ETA/Sveitsi, sosiaaliturvasopimusmaa vai maa, jonka kanssa Suomella ei ole sopimusta sosiaaliturvasta.

Perusedellytyksenä Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumiselle ulkomaantyön aikana on, että apurahansaaja on kuullut Suomen sosiaaliturvan piiriin välittömästi ennen ulkomaille lähtöään, ja että hän MYEL-vakuuttamisen ehtojen täytyessä vakuuttaa ulkomaantyöskentelyjakson Melassa.

Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvilla on oikeus mm. työeläkkeeseen, lapsilisään, äitiysavustukseen, vanhempainrahaan ja tietyin edellytyksin sairauspäivärahaan.

Työskentely EU/ETA-maassa tai Sveitsissä

EU/ETA-maissa ja Sveitsissä pääsääntönä on työskentelymaan sosiaaliturvalainsäädännön soveltaminen. Mikäli apurahansaaja kuitenkin haluaa pysyä Suomen sosiaaliturvan piirissä, hänen tulee hakea todistus Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumisesta Eläketurvakeskuksesta ja lisäksi hakea MYEL-vakuutus Melasta. Suomen sosiaaliturvassa pysyminen on todistuksella mahdollista kahden vuoden ja poikkeusluvalla enintään viiden vuoden ajan. Eläketurvakeskuksen todistuksen saatuaan apurahansaaja saa oikeuden mm. työeläkkeeseen ja Kelan EU/ETA-maihin ja Sveitsiin maksettaviin etuuksiin. Todistus haetaan Eläketurvakeskuksesta www.etk.fi, lomakkeet, töihin ulkomaille, hakemus ETK 2159.

Työskentely sosiaaliturvasopimusmaassa

Suomella on kahdenvälinen sopimus sosiaaliturvasta USA:n, Kanadan, Quebecin, Chilen, Israelin ja Australian kanssa. Näissä sopimuksissa pääsääntönä on työskentelymaan sosiaaliturvalainsäädännön soveltaminen. Mikäli apurahansaaja kuitenkin haluaa pysyä Suomen sosiaaliturvan piiriin näissä maissa tapahtuvan tilapäisen apurahatyön osalta, tulee hänen hakea tälle poikkeuslupa Eläketurvakeskuksesta ja lisäksi MYEL-vakuutus Melasta. Eläketurvakeskuksen poikkeusluvan saatuaan apurahansaaja saa oikeuden mm. työeläkkeeseen ja Kelan näihin maihin maksettaviin etuisuuksiin. Poikkeuslupa haetaan Eläketurvakeskuksesta www.etk.fi, lomakkeet, töihin ulkomaille, hakemus ETK 2159, ja lisäksi täytetään muihin maihin kuin USA:han ko. maan todistuslomake (FI/CAN1, FI/Q1, FI/CL1, FIN/ISR1 tai FI/AUS1).

Työskentely sopimuksettomassa maassa

Muulla kuin EU/ETA/Sveitsissä ja sosiaaliturvasopimusmaissa tapahtuvan työskentelyn osalta apurahansaajan tulee olla yhteydessä Kelaan ja Melaan. Alle vuoden mittainen apurahatyöskentelyjakso on MYEL-vakuutuksen piirissä, mikäli ulkomaille muutto on tilapäistä eikä kyseessä ole toistuva oleskelu. Tällöin ulkomaille lähdöstä tulee ilmoittaa Kelaan. Yli vuoden pituisen työskentelyjakson tai toistuvien oleskelujaksojen osalta Suomen sosiaaliturvassa pysymistä on haettava aina erikseen Kelasta.

Muu kuin apurahatyö ja perheenjäsenet

Mikäli apurahansaaja oleskelee tai työskentelee ulkomailla pidempään kuin vain apurahakautensa ajan, tulee hänen siltä osin selvittää Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumisen aina erikseen Kelasta. Mukana seuraavat perheenjäsenet tarvitsevat myös aina Kelan päätöksen Suomen sosiaaliturvan soveltamisesta.

Lisätietoa Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

www.etk.fi
puh. 010 751 4216
ulkomaanasiat@etk.fi

 Kela

www.kela.fi
puh. 020 692 207
inter.helsinki@kela.fi

 Mela

www.mela.fi
puh. 020 630 0650
vakuutus@mela.fi